

«Егемен Қазақстан», 7 шілде, 2012 жыл

Ұлт көшбасшысы және тәуелсіздік

Қазақ елі былтырғы жылдың соңында өз тәуелсіздік ғасырының бестен бірін толтырған еді. Бұл мерзім адам өмірімен есептегенде де, тарихи тұрғыдан алып қарағанда да көп уақыт емес. Бірақ осы бір қысқа мерзімге қарамастан, тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы экономикалық-әлеуметтік және саяси қиыншылықтарды еңсере білген Қазақ елі әлем мойындаған мемлекеттер қатарына қосылды. Еліміздің саяси өмірі жаңартылып, түбегейлі өзгерістер жасалды. Мемлекеттіліктің барлық институттары құрылып, экономикамыз нарықтық жолға түсті. Халықтың әл-ауқаты жаңа деңгейге көтерілді, әлеуметтік салада жаңа асулар бағындырылды. Мемлекеттік шекарамыз айқындалып, елдің тұтастығы, жердің бүтіндігі қамтамасыз етілді. Елбасының көрегендігі мен ерік-жігерінің нәтижесінде Қазақстан әлемде тұңғыш рет ядролық қарудан бас тартып, Семей сынақ полигонын жабуы бүкіл дүниежүзінің назарын өзіне еріксіз аударды. Осы бір батыл қадамның нәтижесінде мемлекетіміздің қауіпсіздігіне әлемнің іргелі мемлекеттері кепілдік берді. Әлем елдерімен терезесі тең тәуелсіз мемлекет құрып, ата-бабаларымыздың ғасырлар бойғы ұлы арманы мен мақсаты орындалды.

Қазақ елі тәуелсіздігінің көк байрағын өз қолымен тұңғыш көтеріп, тәуелсіз Қазақстан мемлекетін құрған – Елбасымыздың аз жылдың аясында туған елін әлемдік қоғамдастыққа танытқандығына өзгелермен бірге өзіміз де қайран қалып, тамсанамыз. Тарихтың қилы бір кезеңдерінде елге Нұрсұлтан Назарбаевтай Көшбасшының табылуын халқымыздың бағы деп те түсінеміз. 1991 жылы 1 желтоқсанда қазақстандықтар өздерінің Тұңғыш Президентін сайлап, сенім артты, ел тәуелсіздігін аманат етті, жауапкершілік жүгін арқалатты, Халық өздері таңдаған Көшбасшысының не істеу керектігін білетіндігіне, елді адастырмайтынына, тура жолға бастайтынына сенді. Еліміз бен халқымыздың сол сенімін Елбасының толық ақтап отырғандығына да осы күндері көзіміз анық жетті.

Елбасы Н.Назарбаевтың «Қазақстан жолы» кітабының ағылшынша нұсқасының алғы сөзінде Англияның 1979-1990 жылдары үкіметін басқарған және кезінде «Темір Леди» атанған Маргарет Тэтчер де тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның көшбасшылық рөл атқарғандығын мойындап, соған оң баға беріп: «Мемлекеттердің іргесін салған негізін қалаушылар әрдайым дерлік қалыпқа сыймайтын тұлғалар болып келеді, ал Нұрсұлтан Назарбаевты толық мәнінде осы санатқа жатқызуға болады. Мұндай көшбасшылар өздеріне қатысты түрлі үйлесімдегі қауырт сүйсініс секілді даңғаза сынды да туындатуы мүмкін. Мәселенің мұндай мәнісі олардың мемлекеттің аса маңызды сәттерінде оның басшылығында тұруымен, осылайша оларға дейін болғандарға немесе олардан кейін келетіндерге қарағанда әлдеқайда танымал тұлға болуымен байланысты.

Көшбасшының болмысы алда болатын оқиғаларды қандайлық деңгейде анықтайды?

Оқиғалар көшбасшының болмысын қандайлық деңгейде танытады? Осындай сұрақтарға жауап іздеген тарихшылар тұтас томдарды жазып тастар еді. Алайда, мұндай көшбасшылар өздерінің соңындағы тарихтағы маңызды іздерін қалдыратыны даусыз.

Президент Назарбаев Қазақстанды бүгінгі шыққан биігіне жеткізу үшін батылдық пен сақтықтың үйлесімін пайдаланды. Коммунизм бұғауларын быт-шыт қылған ел өзінің ерекше қазақы қасиеттерін сақтап қалды. Президент Назарбаев экономика мен қоғамның

ашықтығына, яғни, оның кейбір көршілері қасарыса бас тартқан нақ сондай нәрселерге ұмтылды, ол сөйтіп Қазақстан үшін халықаралық ұйымдарда айтарлықтай беделге қол жеткізді», – деп жазған еді.

Нұрсұлтан Назарбаев мемлекет басшылығына келген алғашқы сәттен бастап айрықша ерекшелігі бар өзгеше бір халықаралық және ұлтаралық мәселелер шиеленісінің шешуін асығыстыққа салмай, арандататын пікірлердің ығы мен ырқына жығылмай, әліптің соңын баға сабырмен, уақыттың талабына, қазақстандық жолдың ерекшелігіне үйлестіре, жан-жақты мүдделердің түйісу нүктесін таба алу және шеше білу даралығымен бірден әлем назарын аударды. Елбасы өзінің қол жеткізсем-ау деген саяси және ұлттық биік мақсаттарын әрдайым есінен шығармаумен бірге, оған жету үшін де жалаң ұран көтеріп, жақсы атақ алуға қызықпады. Қандай мәселеде болсын қолдан келетін нақты мүмкіндіктерді ғана түгел пайдаланып, эволюциялық жолмен тұрақты ілгері жылжи бергенді дұрыс санады. Дамудың қазақстандық жолын іздестірді, өзіндік бағытты таңдады. Сол қазақстандық даму жолынан өзге даму жолдарының ешқайсысын да, тіпті бірде-бірін жоққа шығарған емес, керісінше, өзге даму жолдарының қажеттісін алып та, пайдалана білді.

Нұрсұлтан Назарбаев тәуелсіздіктің бетбұрысты кезеңдерінде Мемлекет басшысы ретінде, әсіресе, экономикалық және саяси дамудың үлгілерін талдау мәселесіндегі біліксіздікке қатаң қарсы тұра білді. Ешкімнің ойына келмеген және де бәріне бірдей жаға бермейтін, бірақ өміршең маңызы бар шешімдерді батыл қабылдап жатты. Елбасының өз кезінде: «Кейде адамдарды еркінен тыс қазір барғысы келмейтін, бірақ объективті түрде баруға тиіс жаққа жетелеуге тура келді», – деп айтқанын осы күндері еске ала отырып, яғни билік үшін күрестегі батылдық пен билік басындағы батылдықтың екеуі екі басқа екендігін өз ісімен дәлелдей білгендігі ерексіз сүйсіндіреді.

Елбасы тәуелсіздіктің алғашқы кезеңінен бастап ұлтаралық келісімді, ел бірлігін мемлекет саясатының басты қағидаты ретінде белгіледі. Ұзақ жылдар бойы өз жерінде қағажу көрген қазақ ұлтының дамуы мен орыс және басқа да этностық топтардың құқықтарын сақтау саясаты ұлтаралық қарым-қатынастың тепе-теңдігін орнықтырды. Дегенмен де, Елбасының мейлінше салмақталған бұл ұстанымын жұрттың бәрі бірдей және бірден қабылдай да қойған жоқ. Алғашқы кездерде қазақтардың да, сондай-ақ ұлтшыл-радикалдардың да қарсылықтарын еңсеруге тура келді. «Халықтар достығының лабораториясына» айналған, жергілікті халық – қазақтардың азшылыққа ұшыраған аумағында ұлтаралық қақтығыстардың орын алуы, оны әдейілеп қоздырудың түрлі амалдары да бар еді. Жүзден астам ұлт өкілдері тұратын республикада шиеленісті жағдайлар мен тұрақсыздық тудыруға әрекеттенгендер де, ұлтаралық факторларды пайдаланғысы келетіндер де табылмай қоймайды. Мұндай жағдайға да Елбасы лайықты жауап таба білді. Қазақстан халқы Ассамблеясын құру, оны жетілдіру, оны басқа елдерге үлгі ету Н.Назарбаев қызметінің даналығының көрінісі болды.

XX ғасырдың соңын ала тәуелсіздікке ие болған елдердің бірсыпырасында ұлтаралық және дінаралық қақтығыстар да болмай қалған жоқ. Сондай қақтығыстардың біразы әлі күнге дейін жалғасып та жатыр. Дәл осындай болуы мүмкін қақтығыстар мен жанжалдардың алдын алған Н.Назарбаев Қазақстанды дауылсыз айдынды мұхитқа алып шықты. Көрші елдер мен әлемнің әр қиырында тұтанған этностық соғыстар мен жанжалдардың аясында, әлемдік геосаяси тұрақсыздық кіндігінің бойында орналасқан осынау орталықазиялық

елдегі ұлттық келісім мен татулық және өркенді даму Елбасы Н.Назарбаевтың жеке еңбегі әрі басты саяси жетістігі болатын. Қазақстандағы этносаралық шиеленісті жою арқылы ғана Н.Назарбаев реформаларды одан әрі жүзеге асыру үшін берік ішкі саяси іргетас қалай білді.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Назарбаев тәуелсіз ел мүддесі үшін және оның өркенді жолмен дамуына қажетті деген небір өте ауыр реформаларды тиімді жүргізе білді. Тіпті, қажет болған жағдайда төтенше шаралар қолдануға да барды. Елбасының мұндай ұстанымы мен әрекетіне қарсы шыққандар да табылды. Олар тисе терекке, тимесе бұтаққа деген сыңайлы орынсыз сындарын да айтып жатты. Бірақ, Елбасы өзіне сенім артқан, жауапкершіліктің бар жүгін өзіне ғана артқан халқына сенді. Істеп жатқан ісінің бас сарапшысы деп тек халқын ғана таныды. Ең бір қиын сәттерде де халқына ғана жүгінді. «Сынға назар аудармандар! Егер біз табысқа жетер болсақ, халық бізге баға береді, сол кезде барлық сын бос сөз болып қалады да, біз үстем болып шығамыз. Табысқа сеніп жұмыс істейік, табыс сонда келеді», – деп айтудан танбаған Елбасы сол кезде өзінің серіктестерін жігерлендіріп, қанаттандырып отырды.

Нұрсұлтан Назарбаевтың жаңа астананы тұрғызу бастамасы мен оны ақиқатқа айналдыруы Елбасының модернизациялық жобасының басты табысының символына айналды. Қазақстанның жаңа астанасы шын мәніндегі жаңа дәуірдің қаласы бола алды. 1994 жылы Н.Назарбаев астананы көшіру ойын алғаш рет алға тартқан кезде бұл жағдай қоғамда екіұдай пікір туғызды. Қазақстан Президентінің бұл шешімі мейлінше күтпеген жәйт болды. Ел өтпелі кезеңнің ауыр жағдайларын бастан өткеріп жатты. Экономикалық дағдарыс та жан-жақтан қыспаққа алып тұрды. Дәл сол бір қиын-қыстау кездері астананы көшіру жөніндегі Елбасының бұл бастамасын батылдық пен батырлық демеске және де амалың жоқ. Тіпті, дүние тарихында өз тәуелсіз мемлекеттіліктерін қалыптастыру кезеңінде бір де бір мемлекет басшысы мұндай түбегейлі батыл қадамға барған да емес. Төрт жыл бойына, яғни жаңа астананың тұсаукесері өткенге дейін, Президентке ел астанасын жаңадан салу жөніндегі өз идеясы мен ұсынысының түптің-түбінде пайдалы болатындығын қорғап, дәлелдеп отыруға тура келді. Егемен Қазақстанның елордасын жаңа әрі тәуелсіз идеялардың топтастырушы орталығына айналдыру жөніндегі Елбасының идеясы тәуелсіздікті нығайтудың салмақты бір дәйектемесі болды.

Жаңа астананың салынуы және көшірілуі рекордтық аса қысқа мерзімде өтті. Бұл қадам дағдарыс кезеңінде қазақстандықтардың әлеуметтік оптимизміне қолдау жасау үшін өте маңызды еді. Астана елдің өткенінен болашаққа, жаңа дәуірге ауысуының нышандық оқиғасына айналды. Жас елдің мүмкіндіктері әлемге паш етілді. Астана саяси және экономикалық қана емес, сонымен бірге, Назарбаевтың жеке, адами жобасына да, ұлттық тарихтың жаңа келбетіне де айналды.

Әлемдік тәжірибеде астаналардың, саяси орталықтардың ауыстырылуы нәтижесінде түбегейлі өзгерістерге қарқын берген экономикалық-әлеуметтік даму серпіні және саяси жаңаруы туралы да аз айтылмайды. Осы тәжірибені растағандай біздің Астанамыз қуатты да өркенді және барша қазақстандықтарды біріктіретін, сонымен бірге, халықты ұштастыратын ұлттық идеяға айналып келеді. Өйткені, Астана – жаңа Қазақстанның күшқуаты, барлық қазақстандықтардың үміті мен болашаққа деген сенімінің символы бола алды. Астана – Елбасының қолынан шыққан туынды. Астана мен Елбасы есімі ел назарында егіз ұғым болып қалыптасты. Өйткені, жаңа дәуірдегі жаңа Қазақстанның жаңа

астанасының салынуын еліміздің Тұңғыш Президенті – Елбасының қазақ мемлекеттілігін өркенді дамытып, бүкіл әлемге таныту жолындағы дәуірлік ерлігі деп айтуға да толық негіз бар. Елбасымыз еңселеткен елорда болғандықтан, оған басқаша баға беру де мүмкін емес.

Елбасының әлемдік деңгейдегі қабілет-қарымына, саяси іс-қимылына, тиянақты шешіміне, құрдымға кете бастаған экономиканы алға жылжыту жолындағы тиімді саясатына, уақыт талабына қарай ойластырылған әдіс-тәсілдеріне, стратегиялық ұстанымдарына қапысыз сенген қазақстандықтар өзінің тұңғыш Президентіне, тізгін ұстаған Елбасына әрқашан қолдау білдірді, қолдау білдіріп те келе жатыр. Тізгіннің сенімді қолға тиюінің арқасында ел жаңарды, дәулетіміз толыса түсті.

Мемлекеттің, оның басшылығының қандай саясат жүргізуіне, қандай бағыт және жол таңдағанына сәйкес саяси құрылым, саяси жүйе, саяси билік түрі орнайды. Аталған саяси жүйе мен билік түрі және елдің саяси бағыты жаңадан тәуелсіздік алған елдердің таңдаған даму үрдісіне және сол елдің басшылығының жүргізген саясатына байланысты да қалыптасады. Сол сияқты тәуелсіздік алғанына жиырма жарым жыл болған Қазақстанның да жаңа мемлекеттілікті қалыптастырудан бастап өзіндік мемлекеттік құрылыстағы, әлеуметтік-экономикалық дамудағы, елдің қоғамдық өмірінің кезең-кезеңімен демократияландыру бағытындағы қазақстандық жолы қалыптасты.

«Назарбаевтың нұсқасы» деп аталған бұл стратегия шетелдік саясаттанушылар мен қайраткерлердің оң бағасына ие болуымен қатар, қазақстандықтардың да басым көпшілігінің қолдауына ие болды. Бұл қолдаудың дәйектілігі мен шынайылығы Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың елдің Тұңғыш Президенті ретінде де, тәуелсіз елімізді өтпелі кезеңнің ауыр қиыншылығынан алып шығуда және оның бұл бағыттағы жүргізіп отырған саясатымен байланысты болған парламенттік және президенттік сайлауларда айқын жеңіске жетуінен де көрініс тауып келеді.

Патшалық Ресейдің және қызыл империяның құрсауында болып келген елдің жаңа мемлекеттігінің іргетасын қалау және оны мызғымастай етіп, әлемдік қоғамдастық мойындайтын дәрежеге жеткізу әсте де оңай болған жоқ. Көп ұлтты, көп дінді және бодандық кезінде аумақтық бүтіндігі жырым-жырым болған жас республиканы алғашқы қақтығыстар мен әлеуметтік сілкіністерден алып шығу қияметтің қияметі болатын. Тәуелсіздік буына елтіген халықтың эмоциялық шабырқануы да ұлтаралық және басқа да қақтығыстарға алып келуі мүмкін еді. Мұндай жағдайда тәуелсіздікті алу мен оны нығайтуда басқа елдердің тәжірибесін пайдалана қою да күмәнді болатын.

Мемлекеттің пайда болуы, оның қалыптасуы, нығаюы бар жерде Мемлекет басшысының да орны айқын көрінеді. Өйткені, мемлекеттің пайда болуы немесе тәуелсіз ел атануы, әлемдік қоғамдастық тарапынан мойындалып, өркениет қатарына қосылуы көп жағдайда осы кездегі сол елді басқаруға тәуекел еткен, бар жауапкершілікті мойнына алған ел басшысының көреген саясаткерлігі мен білікті ұйымдастырушылығына, қарым-қабілеті мен қайсарлығына тікелей байланысты екендігі айдай ақиқат.

Елбасы Н.Назарбаевтың Қазақстанның өзіндік даму жолын таңдауы туралы бастамасы алғаш рет 1992 жылы мамыр айында «Қазақстанның егеменді мемлекет ретінде қалыптасуы мен дамуының стратегиясында» жария етілді. Тәуелсіз еліміздің бағытын айқындауда, оқиғаны болжап білуде, түпкі мақсатқа қол жеткізуге сенімді болуға мүмкіндік беретін Қазақстан қоғамы дамуының айқын және нақты стратегиясының

қажеттігін баса көрсеткен Елбасы Н.Назарбаев аталған еңбегінде мемлекет алдыа қойылып отырған нақты стратегиялық мақсаттарды белгілеп берді. Мемлекет басшысы еліміздің саясат саласындағы басым бағыты жас егеменді мемлекеттің күшті президенттік республика құру бағытына тікелей байланысты болу қажеттілігіне назар аудартты. Мықты президенттік басқарусыз өтпелі кезеңнің экономикалық, саяси және құқықтық қиыншылықтарымен қатар, әлеуметтік сілкіністердің алдын алу және еңсеру мүмкін емес болатын. Сондықтан да Қазақстан басшылығы президенттік басқаруды барынша тез және оңтайлы шешуге әрекеттенді. 1993 жылдың соңында жергілікті және Жоғарғы Кеңестің өзін өзі таратуы туралы бастамалары мен оның жүзеге асуы еліміздің жаңа Конституциясын қабылдау туралы мәселені күн тәртібіне қайта алып келді. 1995 жылы наурызда бір жыл бұрын ғана сайланған Жоғарғы Кеңестің заңсыз деп танылуы мен 1993 жылғы 10 желтоқсанда қабылданған «Қазақстан Республикасы Президенті мен жергілікті әкімшілік басшыларына уақытша қосымша өкілеттіктер беру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының одан әрі өз күшін жалғастыруына байланысты Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясын қабылдау жеделдетілді. Жоғарғы Кеңестің заңсыз деп танылуы және еліміздегі билік тармақтары арасындағы осы бір оқиғаның шиеленіссіз шешіліп, мемлекет басшылығы мен заң шығарушылық қызметтің де біршама уақыт Президент қолына көшуі Қазақстандағы президенттік басқарудың өзіндік моделінің бастамасы болып табылды.

Ел тәуелсіздігінің баянды болуы мен болашақтың кемелділігін қамтамасыз ету жолындағы Тұңғыш Президентке артылар жүк те ауыр болды. Артылған жүкті абыроймен көтеру, халық сенімін ақтау, тәуелсіздікті тұғырлы ету, әлемдік қоғамдастыққа терезесі тең елдер қатарында болуды жүзеге асыру одан да қиынырақ істерді атқаруды, батыл шешімдер қабылдауды қажет етті. Осы аталған аса маңызды мақсат, міндеттерді шешу тұрғысында Елбасы Н.Назарбаев бірден-бір дұрыс қадам жасай алды. Бұл тәуелсіздіктің алғашқы күндерінен қалана бастаған Қазақстанның өзіндік даму жолы еді.

Бұл жол тек экономикалық үлгіні таңдап, жалпы конституциялық ережелерді қабылдаудың, президенттік күшті билікті орнықтыруды ғана емес, сонымен бірге, саяси режимді, инфрақұрылымды және конфессиялық қатынастарды қамтудың да саяси үлгісі болатын. Қазіргі уақытта бұл үлгі дүниежүзінде, беделді халықаралық ұйымдарда және республикамыздың өзінде де аса жоғары бағаланып отыр. Қазақстанда этностық және діни өзара түсіністіктің сақталуы көп жағдайда қазақстандық жолдың мәртебесін арттыра түседі. Бұл жолдың оңтайлы шешілуінің және тиімділігінің Қазақстан Президентінің атымен байланыстырылуы да қазақстандық қоғамның Ұлт көшбасшысының төңірегіне одан әрі топтаса түсу қажеттілігін айқындайды.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев қалыптастырған дамудың қазақстандық жолы ең әуелі тұрақты әрі әлеуетті экономика құрып алмайынша, қоғамдық-саяси дамудың баяу жүретінін және оның ауырға соғатынын бүгінгі күнгі кейбір елдердегі ахуал да дәлелдеп отыр. Саясаттың алға шығып кетуі экономикада және халықтың әл-ауқатын көтеруде қиыншылықтар келтіріп, халықтың жаппай наразылығын туғызғанын, елді тұрақсыздыққа әкеліп соқтырғанын және солай болатынын тарих та алға тартып келеді.

Ұзақ уақыт отарлық езгіде болған елдердің көпшілігінде тәуелсіздік алғаннан кейінгі алғашқы жылдарда әртүрлі әлеуметтік топтар мен мүдделер және көзқарастар арасында қайшылықтар болатындығы белгілі. Оларға дер кезінде тоқтау қойылып, мәмілеге

келмегендіктен, сонымен бірге, дамудың дұрыс жолын таңдай алмағандықтан, аталған мүдделер мен көзқарастар қақтығысқа ұласып, оның өзі мемлекет тәуелсіздігіне қауіп төндіріп, елдің өркенді дамуына кесірін тигізді. Азия мен Африканың кейбір елдерінде мұндай қақтығыстар мен жанжалдар әлі күнге дейін жалғасуда. Көк кекті тудырады дегендей, сол жылдары басталған әртүрлі қақтығыстар әлсін-әлсін қайталануда. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында мұндай қақтығыстардың басталып кетуі біздің елде болды. Оның алдын алу Қазақстанның өзіндік даму жолының нәтижесінде ғана мүмкін болды.

Тарихты халық қана емес, ұлы адамдар да жасайды. Бұл қағидамен келіспейтіндер кемде-кем шығар. Қандай да бір тарихи оқиғаларды, өтпелі кезеңдерді, мемлекеттердің құрылуын, күшеюін, бұл мемлекеттердің орасан зор территорияға, өркениетке, дамуға ықпал еткенін оқи отырып, сол оқиғаны басқарған, жетекшілік еткен, соңына дейін жеткізген жеке тұлғалардың өмір сүргендігін, сол тұлғалар болмаса, айтылған оқиғалардың қалай өрбитіндігіне күмән келтіріп немесе жоққа шығаратындай күйде болатындығымыз рас. Қазіргі тәуелсіз Қазақстанның даму тарихын бізге өткеннен іздеудің қажеті жоқ. Өйткені, біздің өзіміз тәуелсіз елімізбен бірге өмір сүріп келеміз.

Тәуелсіздіктің қиыншылығын да, жемісі мен жеңісін де, тіпті әрбір қадамын да өзіміз бірге көріп, бірге ілгері жылжудамыз. Содан да болар, елдің бүгінгі жетістігі мен табысы құдай берген несібе сияқты болып көрінуі де мүмкін. Бірақ, әсте де олай еместігін, тәуелсіз елдің бүгінгі әлем сүйсініп отырған жетестігін біз өзіміздің өткенімізбен және бүгінімізбен салыстыра отырып, тәуелсіздіктің бұралаң жолын еңсеру бізге оңайға түспегендігін, мұның сарабал жолында Елбасының даналығы мен көрегендігі жатқандығын айтқанымыз ләзім.

Қазір тәуелсіз Қазақ елінің тарихы жасалды. Бірақ оны қазақ елінің Көшбасшысы бола алған Нұрсұлтан Назарбаевтың 1991 жылы бүкілхалықтық сайлаудан кейін қолға алған басшылық қызметінсіз көзге елестету мүмкін де емес. Өйткені, тәуелсіздік қарсаңындағы және тәуелсіздіктің сан қырлы соқпақты жылдарындағы оның тізгінін ұстаған Мемлекет басшысы, оның тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың ел басқарған қызметінсіз тәуелсіз ел тарихының парақтарын жазып шығу мүмкін де емес. Өйткені, бұл тарихта тәуелсіз еліміздің іргетасын қалап, керегесін керіп, оның әрбір уығын шаншып, шаңырағын көтерген, бар-жоғын түгендеп, іргесін кеңейткен, оны әлем елдері мойындаған мемлекетке айналдырған, онымен санасуға мәжбүр еткен Қазақстан Республикасының Президенті, оның Көшбасшысы Нұрсұлтан Назарбаевтың қолтаңбасы, қабылдаған тарихи шешімдері, ұстанған саясаты, саяси қызметі, өзіндік дара жолы жатыр.

Батыстық саясаткерлер мен қайраткерлер де Қазақстанның бүгінгі табыстарын оның Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевпен байланыстырады. Солардың бірі ағылшын публицисі, саяси еңбектерімен белгілі Дж.Айткен «Назарбаев және Қазақстанның қалыптасып дамуы» деген еңбегінде Қазақстанды әлемдік қоғамдастықпен таныстырудың, оның жетістіктерін жеткізудің кілті Назарбаев тұлғасында екендігін мойындайды және аталған кітабын осы бағытта жазады. Қазақстанды қазіргі заманғы бәсекеге қабілетті, өркендеу жолындағы, жыл сайынғы өрлеу бағытындағы мемлекетке айналдыруда Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың басты рөл атқарғанын әлемнің басқа саясаттанушылары да үнемі айтып жүр. Мұның өзі де еліміздегі мемлекет тізгінінің сенімді қолда екендігін еліміз ғана емес, басқа елдерге де мойындатуды білдірді.

1991 жылы 17 желтоқсанда Алматыдағы Республика алаңында өткен митингіде Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың: «Тәуелсіздіктің біздің бәрімізге артар міндеті мол. Енді еңселі ел болудың жолына шындап түсуіміз керек. Әулетіміздің асуы да, дәулетіміздің тасуы да өз қолымызда. Кең байтақ жеріміздің байлығы осы даланың түпкілікті халқына да, тағдыр қосып, бірге өмір сүріп жатқан өзге ұлт өкілдеріне де жетеді. Тарих көші ұзақ. Асықсақ та аптықпайық. Қазақстанның көп ұлтты халқының жұлдызы жоғары болатынына, туған елімізде дәулетті де сәулетті өмір орнайтынына кәміл сенемін», – деп айтқан сөзінің бүгінгі күні шындыққа айналғанын көріп отырмыз. Тәуелсіздіктің таңсәрі шағында айтылған бұл сөздің ақиқатқа айналуына да Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың халық сеніміне лайық бола алу қасиеті мен берілген уәделерді орындауы және қажымас қайраты мен табандылығы, көреген саясаткерлігі себеп болғанын мойындағандар жетіп артылады. Сонымен бірге, Қазақстан халқы еліміздің жасампаз бүгіні мен жарқын болашағының кепілдігін Елбасымен байланыстырады.

Елдің қауіпсіздігі мен тұрақтылығын және өркенді дамуға серпін беретін реформаларды жедел де тиімді жүргізу үшін және бұл мақсатқа жетуде бірінші кезекте халықтың қолдауына ие болатын қабілетті де күшті тұлғаның қажет болатындығын тарих парақтары әлдеқашан дәлелдеген. Енді тәуелсіз Қазақстан тарихында мұндай тұлға болды және алдағы уақытта да қажет. Сондықтан да Елбасы, Ел тәуелсіздігі, Ел ертеңі ұғымдарын қастерлей де, қолдай да білуіміз парыз етіледі. Бұл біздің, ұрпақтарымыздың болашағы үшін қажет.

Өзіміздің ел тәуелсіздігінің тарихы және Елбасының ел егемендігіндегі рөлі жөніндегі ойымызды қорыта айтқанда, аз ғана уақытта Тұңғыш Президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың жетекшілігімен елімізде экономикалық, әлеуметтік, құқықтық және саяси түбегейлі өзгерістер жүзеге асырылғандығын бөле-жара атап көрсету қажет. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Елбасы белгілеген және батыл жүргізген бағыт өзін өзі ақтады және алдағы уақытта да өміршең болатындығын дәлелдеп отыр. Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың жүргізген бұл саясаты мен бағыты қазіргі уақытта «Қазақстанның даму жолы» ретінде дүниежүзі қоғамдастығынан мойындалды. Қазақстанның Тәуелсіздігі мен Елбасы еңбегінің бір-бірімен тығыз ұштасып жатқандығын, олардың бір-бірімен ажырағысыз егіз ұғым екендігін ақиқат есебінде тарих алдымызға тартып отыр.

Мұрат БАҚТИЯРҰЛЫ, Парламент Сенатының депутаты, саяси ғылымдар докторы, профессор.